

18-09-2019 14:44 CEST

Autisme i barnehagen

Publisert 18. september 2019 av Skrevet av Janne Terese Gausel faglig veileder i Maudland FUS barnehage

«Marie på 4 år har trukket seg vekk fra barnegruppen, sitter på ett bord og forsøker å tegne for å roe seg selv ned. Hun har vondt, det er for mye bråk på avdelingen. Hun hører vannkranen drypper på avdelingen, og hver dråpe føles som ett elektrisk støt i kroppen. Hun hører at ventilasjonsanlegget har en tikke lyd, mange stemmer surrer rundt, men hun får ikke med seg ett ord. Beskjeder fra voksne er umulig å få med seg.

Døren inntil avdelingen knirker, og Marie kjenner at alt surrer rundt i hodet.

Hun vil rømme, hun vil bort fra situasjonen... Det blir for mye. Solen skinner inn vinduet på avdelingen, og det kjennes som at hodet skal sprenges. Det topper seg da Morten (4 år) setter seg ned på samme bord, sier høyt hei til Marie og griper etter en fargeblyant som ligger foran Marie. Marie reagerer med å reise seg opp, hyle høyt mens hun holder hendene foran øyene. Hun kaster fargeboksen rett i ansiktet til Morten. Morten begynner å gråte, og en voksen løper bort. Den voksne orienterer seg raskt om hva som har skjedd, og får en annen voksen til å ta seg av Morten og velger selv å løpe etter Marie som er på vei ut døren. Den voksne innhenter Marie raskt, og velger å holde henne fast og prøver å snakke med henne. Dette resulterer i at Marie blir enda mer hysterisk, og ender opp med å bite den voksne i armen for å komme seg løs.»

Det ingen vet enda, er at Marie skal ende opp med diagnosen Asperger Syndrom, 3 år etter denne episoden. Hun har hatt nettopp hatt en av mange fremtidige «meltdowns». Nå er denne historien fiktiv, men lignende episoder kan skje i barnehager.

Marie sin hjerne fungerer annerledes enn en nevrotypisk hjerne. La oss omskrive historien over, til en situasjon der du kan kjenne på stresset til Marie:

«Du er på ett møte med 17 andre møtedeltakere. Brannalarmen går, men det er kun du som reagerer på den høye lyden. Den piper og piper, og du dekker for ørene. De andre 17 deltakerne roper alle i munnen på hverandre, og du skal forsøke å ta imot beskjeder fra møtelederen som sitter i den andre enden av det lange mødebordet. Samtidig som dette skjer, står en person ved døren og åpner døren opp og igjen konstant – og døren knirker høyt. Plutselig kommer en løve inn i rommet og brøler deg i øret. Den strekker seg mot deg, og du får panikk. Du kaster noe imot løven, og hjernen og kroppen din setter seg i høyt beredskaps og overlevelse modus. Du løper på dør, men en person holder deg igjen. Du kollapser innvendig fra topp til tå....»

Kanskje ser du litt annerledes på historien til Marie nå når historien tilpasser seg en stressituasjon som du lettere kan relaterer deg til. Når hjernen og din kropp opplever reel fare, tar det tid før du klarer å roe deg ned igjen. Pulsen er høy, du hyperventilerer og er i sjokk. Tenk da at din sjef hadde tolket din oppførsel som trass, og du får tilsnakk. Du burde fått trøst. Fått tid, og ikke minst hjelp til å roe deg ned. Din oppførsel er ikke grunnet dårlig oppførsel eller oppdragelse. Du har blitt utsatt for ytre påvirkninger, som gjør noe med

din hjerne og kropp. På toppen av alt, traff du også på en løve.

Nettsiden «Hjeltilhjelp.no», skriver litt om forskjellen på en hjerne som er i autismspekteret som f.eks Asperger og hjernen til en nevrotypisk person. Enkelt forklart sier de at det ikke er snakk om sykdom eller en dårligere måte å fungere på. De snakker mer om at hjernen behandler informasjon annerledes enn hva mennesker flest ville gjøre.

Den kan sammenlignes med en trakt. På et nevrotypisk menneske vil en trakt ha ett filter, der den skiller ut unødig informasjon. For et barn i autismspekteret, mangler dette filteret og en sliter med å skille viktig informasjon fra uviktig informasjon. Jeg mener bestemt at barnehager/skoler bør kurses om forskjellige typer atferd innenfor forskjellige typer diagnoser. Slik at barna blir fanget fort opp, som igjen fører til bedre fremtidsprognoser for barnet.

En nyutdanna og uerfaren barnehagelærer har kanskje ikke erfaring nok til å fange opp f.eks ett barn innenfor autismspekteret dersom hun/han ikke har tidligere erfaring fra privat hold. Mye prøving og feiling blir kanskje gjort, og for barnet øker dette stressnivået. Av stressbelastning kommer det såkalte meltdowns som Marie opplevde.

Det overordna prosjektet for en avdelingsgruppe som har ansvar for ett barn innfor autismspekteret er å hindre at barnets hjerne til stadighet blir overbelastet av stress. Barn med autisme, har en stresskurve som er mye lavere enn det som anses som normalt. Mange har også tilleggsvisker som atferdsvansker, tvangshandlinger, hallusinasjoner og angst. Dersom barnehagen tilrettelegger for og endrer sin tankegang rundt et barn som har fått en diagnose som er overens med autismspekteret, så dempes og reduseres barnets stresskurve. I motsatt ende, så økes stresskurven som igjen fører til meltdowns.

På autisme.no snakker de litt om hva meltdowns er. Det er en del av Asperger-tilstanden, og ikke f.eks ett resultat av dårlig barneoppdragelse. Det viktigste her er å forstå hvorfor enn får meltdowns, og at en ikke kan unngå dem. Men en kan redusere dem. Å se på ett barn med Asperger som uhøflig eller utagerende og «straffe» dem deretter, er som å «straffe» noen som klør seg på armen når det skikkelig kribler og klør. Det vil bare gjør vondt verre med tilsnakk her, og vil være grobunn for mye frustrasjon. Det vil igjen skape avstand mellom deg og barnet.

Hva kan forårsake en meltdown?

Et meltdown er forårsaket av en rekke overveldende problemer/scenarioer. Det som forårsaket meltdownet kan man si er «dråpen som får begeret til å renne over.» Med mindre du er synsk, kan det være vanskelig å vite hva det var eksakt som utløste det. Et barn med en diagnose innenfor autismspekteret, klarer kanskje heller ikke å kommunisere hva som er problemet.

Det som kan hjelpe, er at de voksne er sensitive og lærer seg å kjenne igjen triggerpunktene som fører til meltdowns, for akkurat DET barnet. Ett godt samarbeid mellom barnehage og hjem, er alfa og omega - for ett barn med autisme skal lykkes. De fleste foreldre sitter på den viktigste informasjonen, og kjenner sitt barn aller best. Sammen med støttetteam som bistår med hjelp, både til foreldre og barnehage, kan en legge frem en IOP plan. (Individuell opplæringsplan.) Her settes det opp fellesmål det skal jobbes etter, slik at både barnet og barnehagen får best mulig utbytte av barnehagehverdagen. Her blir nesten hver enkelt «oppnådde» delmål en seier.

Ingen barn er født vanskelige, men mange barn har det vanskelig. Det er en stor forskjell <3 Ha det i bakhodet neste gang du ser ett barn som utagerer på din avdeling.

Hver dag kommer over 13 000 barn til våre 178 barnehager over hele landet. Det er en enorm tillitserklæring. Vi har ansvaret for det kjæreste du har, og vi jobber hver eneste dag for at våre barn skal få den beste barndommen en barnehage kan medvirke til.

Kontaktpersoner

Marius Holm Krog-Johnsen

Pressekontakt

Markedssjef

marius@fus.no

934 80 583